
Interview with Stefaniia Bodnarchuk, Solotvin (IF_Sol_09_07)

Name: Stefaniia Mykhailivna Bodnarchuk

Code: IF_Sol_09_07

Born: 1941

Gender: Female

Nationality: Ukrainian

School: Secondary

Length: 22:32

Date: Вівторок, Серпень 11, 2009

Transcription:

Расшифровка интервью со Стефанией Михайловной Боднарчук, 1941 г. рожд., Образование общ. средн. (10 классов), с. Солотвино. 11.08.2009 г. Продолжительность 22 мин. 32 сек.

Собиратели: Александр Погорелый, Илья Юзефович.

00.00-01.21 *(Диалог между собирателями: информантка сообщила о кладбище и об аптеке)*

01.22-01.40

Соб.:--Добрый день! Добрый день! Чи можна ще з Вами порозмовляти?

01.41-02.00

Соб.:--Добрый день!

02.01-10.36.

Соб.:--Якось нікого ми не знайшли, всі зайняти, нікого нема вдома.

Инф.:--А тамтой жіночки не було вдома?

Соб.:--А її вже перехопили...дівчата побігли-вони записують вже...вони жваві від нас...ось. Так що як що можна з Вами порозмовляти...якщо Ви не зайняти...

Инф.:--Та порозмовляйте, але що я вам скажу... Я вам нічого не скажу.

Соб.:--Ні...Ви ж все знаєте...Ви ж близько е-е-е... цвинтарю (так?), жидовського живете...

Инф.:--Но, но.Так.

Соб.:--То чи багато людей взагалі ходить на цей цвинтар там...Ктось може приїжджає, може якісь люди бувають...

Инф.: Но то приїжджають так, приїжджають...

Соб.:--А дуже часто?

Инф.:--А-а-х...не...я щось не бачу часто...раньше тепер я не бачу...Ту ще десь в якомусь році поховали одного Кукера. Це дозволено. Я не знаю в якому то році було...десь був вісімдесят п'ятий десь от так був...все одного його поховали...

Соб.:--Вісімдесят п'ятий був, так? Тобто ще за Радянським Союзом?

Инф.:--Так. Він не хотів зватися там е-е-е на цвинтарі, він сказав тут де його батьки і тут вони поховали. То вже навіть не можна було, бо то вже двадцять років прошло, тобто вже кажуть він не цей. Но але він якось тут домігся і тут (неразб.).

Соб.:--А це був останній раз що когось поховано?

Инф.:--Останній. Те ще було...ще було в сорок першому році..а потім те що їх повибивали..потім так, а потім він захотів тут поховатись...(неразб.).

Соб.:--То він захотів, так?

Инф.:--Так, так.

Соб.:--А хто це робив Це його родина робила?

Инф.: --Сини, так, сини. Він так сказав...І жінка тут була. [Кукер](#) такий був...

Соб.: --А вони тут жили чи приїхали, ну скажімо, там, з Києва, десь та ще...Вони тут жили?

Инф.:--Хлопці тут жили, а тепер їх немає ніоднього. Вони десь повиїжджали: пліхали десь за границю.

Соб.:--Повиїжджали, так?

Соб.:--А він сам цей Кукер жив тут, так? Залишився...

Инф.:--Так, отой...о цей будинок...М-м-м...Він відвоював, потім цей будинок, розумієте, це його будинок...Утут о зразу як ви віздите у долині парікмахерські....кирниця, криниця от туди парікмахерська і там його цей будинок двухповерховий.

Соб.:--Двухповерховий. так?

Инф.:--Так, то був його будинок.

Соб.:--Ага...А пізніше там його сини жили, так?

Инф.:--Так.

Инф.:--...це за ними залишилося...

Инф.:--Вони тут поженилися з ціми...з українками...

Соб.:-- З українками, не з єврейками?

Инф.:--З українками...один з українкою, а другий...не знаю де вони, де другий син...

Соб.:--Це дуже тікава..о-о-о...ні ви знаєте багато!

Инф.:--То що я багато...багато нічого я не знаю...м-м-м...Хиба би ви зайшли во тут є но з

триццять першого року чоловік. Він би багато чого розказав.

Соб.:--А ось ви сказали що не дуже часто приїжджають...А коли може приїжджають люди частіше: у восені, взимку, літком...

Инф.:--Ви знаєте що, я вот так и не бачила, но раньше дуже приїжджали: і євреї тут і тут....н-н-н, тут був цей такий солотвинський...[Тайг](#). він зараз у Сибіру. Е-е-е, по-мойму, чі він зараз не в Москві, він нафтовими ціми керує. Він навіть дав гроші що сіткою огородили о цей цвинтарь їхний. Ну во так...

Соб.:--А це давно було, недавно, не памятаєте?

Инф.:--Недавно, о цей чоловік був, що тепер би був, бо він навіть сам городив...

Соб.:--Десь так десять років тому?

Инф.:--Десь так буде з десять років. То він дав гроші, щоб огородили, то там корови пасвіли, кози пасвили, всё там пасвили.

Соб.:--Тепер ні, так?

Инф.:--Тепер вже не пасуть, бо тепер не мають люди по...і не тримають... і...не пасуть.

Соб.:--а якось люди казали що він цей цвинтарь огородив, а ми тут хлдили...Вони не спротивлялися, що він поставив плот і заборронив...

Инф.:--Ні там є де ходити, та мє стежинка і стежинка звідти, так що кому треба пройти, то собі лоуди їдуть. Но коли звичайно їхала машина там ужо ті загородили (неразб.).

Соб.:--А якщо ктось там приїздить, а-а-а, то вони їздять як: багато людей приїжджає?..

Инф.:--Я не знаю. Якась родина, приїжджала родина якась була єврейська.Приїжджала що тут батьки поховані. Е-е-е, ще десь навіть не знаю звідкі...Не раз бусом приїздя, а тепер я щось не бачу. Тепер щось не дуже часто. (неразб.). Тепер я щось не бачу. Може і їздять, дерева тепер, мені щось не видно...

Соб.:--А вонеи як...вони з України приїжджають чі вони може розмовляють по-єврейську, може...

Инф.:--Я не знаю, я не знаю...

Соб.:--Може чули?

Инф.:--То вони вміють і російську мову.

Соб.:--Вони російскою можуть розмовляти?

Инф.:--Російскою мовою розмовляють.

Соб.:--Тобто вони десь там може приїхали там із Київа, з Москви.

Инф.:--Та во десь недавно казали мої дивчатка, що є, каже, євреї, приїхали на цвинтарь. Але скільки їх було я навіть і не спітала, а раньше приїжджали...Пару років тому назад во такими во бусами приїжджали...

Соб.:--а може якісь там єврейськи священники приїжджали там, рабіни були...

Инф.:--Рабін був як ховали цього чоловіка, був рабин тут.

Соб.:--А він був місцевий чи приїжджав?

Инф.:--З Франківська.

Соб.:--З Франківська?

Инф.:--Так, з Франківська. Во Франківську є єврейська общіна. Ця церква, е-е, то всьо...і з Франківська рабін був [як] ховали його і дежу багато було приїдили.

Соб.:--А більше ви його не бачили, більше він не приїжджав так?

Инф.:--Я не знаю (*пожимає плечами*). Приїжджав десь по-моєму, десь більше приїжджав, ходив по цвинтарю. Казали, що ходив. Він в такому чорному цьому...така кепка на голові Ну тут мій син був головою сільської ради, а цього кликання не, бо не переобрали, то відкрили вот тут пам'ятник, де база, там во пам'ятник відкрили. Тоди дуже багато євреїв приїжджали.

Соб.:--І приїжджали і...приїжджають євреї дивитися на цей пам'ятник, так?

Инф.:--Ну...там пам'ятник відкривали було багато людей, співали. Ще щось там було, а о тут о, а ви бачили у-о, там є пам'ятник відкрили...Ну, мій син, коли він був головою...це вже п'ять років, може чотири роки. Ще нема чотири роки, ну раньше може десь чотири- п'ять років, шість років може назад було як відкривали пам'ятник. Він так то цей [Тайг](#) то тут і (неразб.) і з Франківська поприїжджали....Пам'ятник у честь що тут були євреї...то тут хто тільки не був и поляки раньше говорили були, і німці тут були. Е-е, тут нападали на Україну, особливо на цей (неразб.).

Соб.:--А якщо ви пам'ятаєте...як е-е, українець одружився з єврейкою може таке було?

Инф.:--Може і було, де мені знати. Може і було...Ну євреї тоді переважно з євреями женилися, а тепер, тепер вже,... напевно я знаю...тепер уже всі і украї́нці і росіяни, і євреї....багато їх

Соб.:--Угу. А...ось прикладом може, може там поляки може з євреями теж там може щось таке вот пам'ятаєте?

Инф.:--Ну я вже того не знаю.

Соб.:--А євреї вони як, польською мовою розмовляли чи російською?

Инф.:--Вони мали с вою мову.

Соб.:--По-своєму розмовляли?

Инф.:--І по-українські говорили, по-українські, казали, говоріли, и по-єврейську, як хотіли.

Соб.:--А по-єврейську це як? Вони може так спілкуваоися...

Инф.:--Ну така єврейська школа була. Ото тут такий будиночок, зараз база що закупили власник і там була єврейська школа.

Соб.:--Була єврейська школа?

Инф.:-- Жидівська школа-всі так говоріли. Жидівська школа. Там і разом и церква їх була, і священник був, і все і люди ходили, люди ходили. То вам треба, а ця жіночка нічого не знає. Во та во старенька. Вона не могла вам щось розказати?

10.37-11.19.

(Разговор на отвлечённую тему с информанткой)

11.20-17.30.

Соб.:--А може Ви знаєте як що українці вчили може єврейську мову? Може ктось працював е-е-е, з українців у євреїв в домах може?

Инф.:--Дуже багато працювали, то всі от тут, е-е, вони служили.але що тих людей нема, а вже не знаю цього.

Соб.:--Може когось ви...як там цих людей ім'я може, прізвище

Инф.:--О-о, де мені того...не тримається...

Соб.:--Не тримається?...

Инф.:--Там можна прочитати на кам'єні хто тут був і що тут було. Були багато. Був такий Шульц, казали. Жид був. Пекарню мав. Шульц знаю, що говорили. О-о...там більше...що я такого, я такого не знаю...Якісь був Канаріштейн, але він англієц був.

Соб.:--Англієц?

Инф.:--По-мойму англієц був.

Соб.:--А як скажімо може євреї були що вони там..може брали українське ім'я. Були євреї з ім'ям Степан, там, було?

Инф.:--Ні, вони мали свої.

Соб.:--А як вони прозивалися. Яке вони ім'я мали? Євреї, як?

Инф.:--Я не знаю.

Соб.:--Може Олександр який?

Инф.:--Ну та що там було? Хайка, казали, ще ялось було.. Фаїна була. Вже я не знаю як вони називалися. Вам би прекрасно розказала...Та є така вчителька. Вона виступала, що єє єврейка вчила. Ось на цьому як відкривали пам'ятник. Запшить союі якщо хочете. Вона Венгерчук Ольга Петрівна.

Соб.:--Венгерчук Ольга Петрівна. А вона тут мешкає?

Инф.:--Она тут мешкає. У Солотвіні, де «Каштан»....

Соб.:--«Каштан»?..

Инф.:--За «Каштаном» перша хата. З правого боку якщо ви їдете з цього боку. Она би вам всьо розказала. Єє вчила якась учителька, вона казала що Рахівна, але як єє фамілія була то не було. І вона навіть потім як розказувала на могилі, як вона бачіла як її першу вчительку везуть німці на возі. Це раскузавала на цьому...коли пам'ятник отой відкривали. Такщо ви як би до неї пішли, то вона всьо вам раскаже.

Соб.:--М-м-м. А може свята якісь єврейські...Може запрошували українців євреї?

Инф.:--Я не знаю, я не знаю, я вже цього не знаю.

Соб.:--Пам'ятаєте може розказували щось?

Инф.:--Знаю, що вони ніколи....дуже були релігійні, і в неділю не дай Бог навіть у грубці не хотіли запалити, а кликали наших українців, що підпали мені сірняк. О-о, що це було великим гріхом у них в неділю, е-е-е, вогонь палити, от. Кликали, чуєте, українця..о так о по дорозі

їшов...Казали що все там дадуть кусок, е-е-е, якогось це...но-о якогось там мелай...мелая...вони говорили, що мелай вони пекли...це в них була така національна страва, мелай. Якись з картопли, і щось там вони дуже пекли, дуже добре...і вже, каже, кусок дадуть того мелая. То вже було і-і-і...кожному по вулиці...їди мені запалить сірник-вони не брали сірник. Але от не знаю чи в суботу чи в неділю, по мойму що в неділю. О це отак було.

Соб.:--І будь хто там на вулиці буде, то-о...євреї до нього підходили і просили щоб він запалив?

Инф.:--У-у-у...людина їде то вже попросили, то всьо...то казали що не дай Бог було сірник запалити. Курок по-мойму не їли. Тихо...Не, курей їли! Курей їли...

Соб.:--Де вони купували ці кури? Як взаголі вони це їли? Це...чі вони купували це від українців?

Инф.:--Ну-у, я не знаю, може і купували від українців, тому що купували...Вони тут мали свої магазини. В них тут всьо було.

Соб.:--Магазини були свої, так?

Инф.:--Так, так, так. В них там було всьо власне.

Соб.:--А де...а де більше було цих магазинів, е-е-е, може...може тут, близько цього [місця]?...

Инф.:--Ні-і, тут, тут, тут...о там у центрі були..

Соб.:--У центрі все було?

Инф.:--...В центрі...все розказували що вони називали не...ну як в нас тепер ларёк, а це казали ятка...

Соб.:--Ятка?

Инф.:--О...то в них і тепер так....я десь читала, що є таке в української мові...

Соб.:--Угу...А! Ну, скажімо, що купували, м-м-м, більше...там...Торгівля якась єврейська була...Що українці від євреїв по...купували?

Инф.:--Я вже це не знаю, не знаю.

Соб.:--Не знаєте, не пам'ятаєте?

Инф.:--Ходили...Казали, що в них і м'ясо купували...Ну...ну...все можна купити...бо...

Соб.:--Все можна?...

Инф.:--Казали, що навіть як у борщдавали євреї люди нашим...розумієте...бо казав як якись багатшій, каже, бери[ть], бо знаю ти маєш щось продати, то мені віддаш. А коли бідний, то не хотіли дати. Ної шов щось бідний робити до нього чи ще щось там...Учили вони ремесла, е-е-е, шевців, казали, що кравці в них були. О це вони учили, казали, що набирали молодих людей наших чи українців...то можна було в них вчитися.

Соб.:--Українці теж вчилися?

Инф.:--Так, так.

Соб.:--Жуже добре.

Инф.:--Казали, що вчилися.

Соб.:--А потім працювали, так? Теж...а-е-е, тут, в Солотвині?

Инф.:--Ну то вже хто мав-у-у цю спеціальність чі кравця чі шевця, то він вже собі заробляв, вже собі. Вивчили його, то і...Хтось тут розказував, що вчився на шевця, то і каже...бавив там дитину в них...допомогав тав в них дитину бавити, то вони йому і їсти давали і всьо і вчився, розумієте, цього ремесла.

Соб.:--Угу, ой дуже тікаво...

Инф.:--О таке, о таке, що я можу сказати, більше нічого я не знаю. Зайдить до цієї Ольгі Петрівни, запишите о-вона все вам розкаже. Вона вчителька сама і вона всьо вам гарно розкаже.

Соб.:--А може там було на єврейську Пасху, що євреї пригощали українців, там...

Инф.:--Може таке було, я не знаю.

Соб.:--Не знаєте?

Инф.:--Я не знаю, не знаю, хлочки, не знаю. Не знаю, не знаю, бо я вже, чуєте, радянська, сорок першого року, так що я вже нічого не пам'ятаю. Це я вже з розповіді пам'ятаю-о це, що розказували.

Соб.:--А це розказували батьки, так?...Е-е..мати, тато...

Инф.:--Так, так. Це воно як от о люди спілкувалися то так розказували.про цих євреїв та інш.

17.31-18.46.

(Попытка собирателя выяснить имя, отчество и фамилию информантки, она сообщает о своём образовании (среднее начальное, была пионервожатой, домохозяйкой при работающем муже); разговор на отвлечённую тему).

18.47-22.22

Соб.:--Ось, а ви не знаєте, може у євреїв...євреї взагалі, вони їздили...тут десь, о-о, по інших... може якимось...е-е-е, по містах може там, містах?...

Инф.:--А певно що їздили, вони ж багаті були. А звідки ж вони мали...То наші тоді люди що вони ж бідні були...

Соб.:--А в них може брічки були і хто ось...вони от українців може, е-е-е, брали візок чі...

Инф.:--То вони ж використовували напевно всіх українців. Вони вже робили, я не знаю як, що вони робили. Г-гм...я знаю як, я вже не знаю, що в них було. Но тут будиночки в них були дуже (неразб.).

Соб.:--А зустрічали ви таку може, таке може слово «балагула» ?

Инф.:--Ні, не було.

Соб. 2:--Цимес...

Соб.:--А цимес? Може знаєте? Цимус....

Инф.:--Цімес? Цімес, по мойму... Це щось напевно надзвичайне, так? Це щось таке, м-м-м, ну так як у\в нас кажуть як...таке (неразб.) класно, от класно. От, и-и, напевно цімес, я так думаю. Я не з...я не можу сказати. Цімес...так. Це, по мойму, німецьке слово, во.

Соб.:--Ось, а я не знав.

Инф.:--Но-о, о там була, там во була така жіночка, вона померла, вона по-єврейську, казали, що так говорила, розуміла по-єврейські всьо...

Соб.:--А скільки років вона мала?

Инф.:--Ну то вона десь була, я знаю, скільки...ну, не знаю...Не можу знати.

Соб.:--Угу, не пам'ятаєте? Ну тільки що вона стара була? Так?

Инф.:--Стар була, так...

Соб.:--А-а, м-м, скажіть, будь ласка, тут же, як прикладом, ну євреї приїжджали, а поляки приїжджають, може тут якісь бувають?

Инф.:--Не-а.

Соб.:--Не бувають?

Инф.:--Ну десь хіба до когось в гості запрошують. Поляки не приїжджають. Поляків я не бачила.

Соб.:--Ясно, тобто євреї частіше від поляків можуть приїжджати.

Инф.:--Вони приїжджають на цей...вони приїжджають. О таке

Соб.:--Угу, а може якесь єврейське свято вони собі робили....робили?

Инф.:--Та робили, робили. Там якогось рахмана було, казали, якогось, ще якісь там кучкі якогось, казали, таки св'ята...Ну то яне знаю...Кучкі, рахмана якогось-то все вони говорили як що там....

Соб.:--А що вони робили може там [на ці свята] щось таке? Може вони на вулиці сиділи чи дома сиділи?

Инф.:--Не знаю, хлопчикі, не знаю.Не знаю, хлопчикі. Треба вам питати старших. О-о-т, бачите, добро що вам та перехопила....

Соб.:--Ні, ви дуже добре розказиваєте. Нам дуже подобається.

Инф.:--Тут якщо би ви під'їхали о сюди,, о сюди і на оту центиральну вулицю-така що веде на Маняву. О тут з другого боку буде с правого боку як будете їхати, буде капличка, а проти капличкі буде вуличка. Якщо би ви заїхали на вуличку там є така і Григоричка і Різняк є..е-е-е, фамілія-вони би вам розказали більше. Ці...вони старші за мене, та жінка взаголі, по-мойму, чі не з двадцять восьмого року, от то вона би вам більше розказала. Бо вона напевно от тут от і близько жили біля цього. Вона би вам більше розказала.

Соб.:--Ну, дуже дякуємо Вам. Приємно було з вами було розмовляти. Гарна розмова. Дуже дякую.

22.23-22.32.

(Прощание собирателей с информанткой).

English translation of transription:

not yet

Description:

The Jewish cemetery.

Jewish residents of Solotvin.

Interviewer: Alexander Pogorelyi

Interviewer: Ilya Yuzefovich

Community: [Stanislawow \(Ivano-Frankivsk\)](#)

Джерело: <http://www.jgaliciabukovina.net/uk/node/111695>